

Közösségi stratégiák mentén*

Ha kihívásokat keresünk a mai magyar társadalomban, akkor egyik legfontosabb terület kétségkívül a közösségek fejlesztése. Kulcskérdés az, hogy újra tudjunk közösségi stratégiák mentén gondolkodni és cselekedni, és ne egyedül küzdjünk egy célért, hanem illeszkedjünk valamilyen hálózatba, ahol van igazi együttműködés.

Olyan képesség ez, amelyet elvesztett, elfelejtett a magyar lakosság. A közösségi művelődés intézményrendszere és az e területen dolgozó civil és egyházi szervezetek sokat tehetnek azért, hogy megerősödjön az állampolgári részvétel, és segíthetnek abban, hogy az emberek képesek legyenek reflektálni a körülöttük zajló eseményekre, ne csak megtörténjenek velük a dolgok, hanem tudatosan reagáljanak azokra. Fontos ismerni településünk értékeit, a természeti és az épített örökségünket, az ott lakó emberekben rejlő tehetséget, közösségi aktivitásukat, a nép- és egyéb hagyományokat, szokásokat, az azokban rejlő értékeket. A hagyományoknak és a szokásoknak nagy ereje van, és a gazdasági fejlesztési folyamatokban is erőforrásként tekinthetünk rájuk.

Kérdés – mindenhol kérdés kell legyen – hogy miként lehet egy település gazdaságát (ipart, vállalkozási folyamatokat, a szolgáltató szektort, stb.) a helyi emberek tudására, akaratára, ismeretére, hagyományaira építeni. Például a „kívülről hozott” összeszerelő üzemre is szükség van, mert minél hamarabb munkát kell

„Az önrendelkezési elvnek, mint minden politikai rendező elvnek, a merő tényleges állapotnál, hatalmi erőnél mélyebb stabilizáló erejét kell megfizetni azzal a szükségszerű mellékhatással, hogy miközben helyesli, igazolja, megerősíti a neki megfelelő állapotokat, éppen azért, mert elv, helyteleníti, „felforgatja” forradalmasítja a – ma már kisebb számú – neki meg nem felelőket, s kívánatosnak minősíti az olyan változásokat, amelyek e helyzeteket kiküszöbölik vagy javítják.

Az önrendelkezési elvnek ezek a forradalmasító, felforgató mellékhatásai tehát olyan tények, melyek az elsődleges stabilizáló szerepe mellett is szükségszerűen megmaradnak, s melyeket semmiféle rosszallással vagy elítéléssel nem iktathatunk ki a világból. Létezésük nem tetszés vagy nemtetszés kérdése: ha nem vesszük őket tudomásul és nem biztosítunk számukra rendezett megnyilvánulási lehetőségeket, akkor meg fognak nyilvánulni rendezetlen és szabályozatlan formában. Azt, hogy ilyen problémák különböző időben és helyeken ismétlődően fel ne vetődjenek, éppen úgy nem érhetjük el egy, az önrendelkezési elvet általában valló világban, mint azt, hogy egy, az állampolgári jogegyenlőséget meghirdető alkotmány uralma alatt ne lépjenek fel polgárjogi mozgalmak a magukat megrövidítettnek érző állampolgárok részéről.” (Bibó István: Válogatott tanulmányok I-IV. Az önrendelkezési elv kritikái és apológiája)

adni az embereknek. Tudjuk azonban, hogy ez az üzem el fog menni néhány év múlva, mert máshol olcsóbb lesz a munkaerő. El kell tehát érni, hogy helyben olyan gazdasági folyamatok induljanak be, amik fenntarthatóak.

A közösségi művelődés tehát végső soron arra irányul, hogy társadalmunk

ismerje saját értékeit, erőforrásait, és ennek hasznosulása mentén minél magasabb önrendelkezésre legyen képes. A lényeg az, hogy egy település hosszabb távon ne legyen másoktól függő. Külső erőforrásokra mindenhol szükség van, de nem jó az, ha egy település ki van szolgáltatva ezeknek.

BEKE MÁRTON pályáját a bezenyei Művelődési Házban kezdte, majd a Budapest-Káposztásmegyeryi Ifjúsági Irodában, a Magyar Kultúra Alapítványnál, az Agóra Irodahálózatban, majd a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium ifjúsági ügyekért felelős államtitkárságán és annak jogutód szervezeteinél dolgozott. 2007-13 között a HROD munkatársa, jelenleg az EMMI Kulturális Államtitkársága Közművelődési Főosztályának vezetője. Művelődésszervező-andragógus és ifjúsági szakértő végzettségeit Szombathelyen és Pécsen szerezte, jelenleg az ELTE Közösségi és civil tanulmányok szakának hallgatója. Több civil szervezet, köztük a gyermek és ifjúsági önkormányzatok országos szövetségének önkéntese.

* Megjelent az Új Város 2014. februári számában.